

RAADSSTUK

Raadsstuk 90/2008
Sector/Afd Rekenkamercommissie

Onderwerp **RKC-onderzoek Radius**

Aan de Raad der gemeente Haarlem

Inhoud van het voorstel

Op basis van het onderzoek van de Rekenkamercommissie naar de teloorgang van welzijnsorganisatie Radius kan de gemeenteraad beslissen het college op te dragen de bij het onderzoek behorende aanbevelingen uit te voeren.

Aanleiding + fase van besluitvorming

Onder meer in aansluiting op de motie van de raad (d.d. 6 september 2007) heeft de Rekenkamercommissie (RKC) in oktober 2007 besloten onderzoek te (laten) uitvoeren naar aanleiding van het faillissement van Radius. Hoewel de problemen bij Radius al enige tijd bekend zijn, is er pas met onderzoek gestart na politieke besluitvorming hierover. Het onderzoek is gedaan in aansluiting op eerder onderzoek naar prestatieplannen (2002) en opvolging van de aanbevelingen (2007) en dient in dat licht te worden gezien. Het onderzoek is uitgevoerd door bureau Pro Facto uit Groningen, en het rapport (Radeloos, Reddeloos, Radius. Over de teloorgang van een welzijnsorganisatie en de rol van de gemeentelijke subsidiegever, Groningen april 2008) is integraal opgenomen in het RKC-rapport met dezelfde titel. Het onderzoeksrapport is voor een bestuurlijke reactie aan het college voorgelegd; de reactie is tezamen met het RKC-rapport aan de raadsleden gezonden.

Samenvatting

Belangrijkste bevindingen onderzoek

De belangrijkste bevindingen van het onderzoek zijn samengevat op pagina's 3 en 4 van het rapport.

Aanbevelingen Rekenkamercommissie

In het onderstaande overzicht van de aanbevelingen wordt steeds begonnen met de letterlijke tekst van de aanbeveling zoals die door Pro Facto is opgenomen in het rapport. Deze teksten zijn hieronder cursief gezet; ze worden gevolgd door aanvullende opmerkingen van de RKC.

Aanbeveling 1: De vraagstelling van de gemeente, als uitgangspunt van het offertetraject en voor het opstellen van de prestatieplannen, behoeft aanscherping.

De eerste aanbeveling van Pro Facto vindt de RKC een 'understatement'. De RKC doet daarom de aanbeveling dat de gemeente in de toekomst bij haar subsidieontvangers er op toeziet dat de kaders voor prestatieplannen en offertes

helder zijn geformuleerd en gecommuniceerd. Zowel het college als de gemeentelijke organisatie draagt hiervoor de verantwoordelijkheid.

Aanbeveling 2: De gemeente dient er zorg voor te dragen dat de gesubsidieerde instellingen een interne planning- en controlesystematiek kennen die kwalitatief op niveau is én aansluit op de planning- en controlecyclus van de gemeente. Dit laatste impliceert dat in de gemeentelijke beleidsvoering ruimte wordt vrijgemaakt voor een serieuze dialoog met de gesubsidieerde instellingen over de te behalen doelen en prestatie-eisen, waarbij door de gemeenteraad gestelde kaders uitgangspunt zijn. Daarbinnen moet er echter wel veel meer dan nu ook ruimte zijn voor inhoudelijke inbreng van de instellingen zelf. Zij hebben immers de dagelijkse contacten in het werkveld.

De RKC neemt deze aanbeveling over. De gemeente dient er zorg voor te dragen dat de gesubsidieerde instellingen een interne planning- en controlesystematiek kennen die kwalitatief op niveau is én aansluit op de planning- en controlecyclus van de gemeente.

Aanbeveling 3: Subsidierelaties met gesubsidieerde instellingen behoeven stabilisering. Dat kan ondermeer bereikt worden door de looptijd van subsidiebesluiten te verlengen naar meerdere jaren.

De RKC neemt ook deze aanbeveling over. Subsidierelaties met gesubsidieerde instellingen behoeven stabilisering. Dat kan ondermeer bereikt worden door de looptijd van subsidiebesluiten te verlengen naar meerdere jaren.

Aanbeveling 4: Tegen de achtergrond van het belang van governancevoorschriften en de kwaliteit van de bedrijfsvoering moet overwogen worden het gemeentebestuur een rol te geven bij benoeming en ontslag van toezichthouders in een Raad van Toezicht.

De RKC betwijfelt of het hebben van invloed op benoeming van leden van een Raad van toezicht garandeert dat het toezicht beter wordt uitgevoerd. Bovendien schuilt in een dergelijke constructie het gevaar dat de organisatie het karakter van een door de gemeente aangestuurde organisatie krijgt met alle gevolgen en aansprakelijkheden van dien. Er zijn ook andere vormen om toezicht te organiseren. Te denken valt aan de inzet van een gemeentelijke inspectie die geregeld inspecties verricht bij verbonden partijen en subsidieontvangers. Een andere mogelijkheid is om organisaties die voor een bepaald deel van hun inkomsten (bijvoorbeeld meer dan 10%) afhankelijk zijn van de subsidie van de gemeente, te vragen om een jaarlijks verslag met verantwoordingen van het bestuur en van de Raad van Toezicht over het door hen gevoerde beleid met betrekking tot bedrijfsvoering respectievelijk het toezicht. Voor wat betreft de bedrijfsvoering zou ook de jaarlijkse managementletter van de accountant moeten worden bijgevoegd. Wanneer daartoe aanleiding is, zou een en ander kunnen worden beoordeeld door een door de gemeente benoemde deskundige.

De RKC beveelt de raad aan hierover te debatteren aan de hand van een door het college op te stellen notitie, en nodigt het college daarom uit haar visie hierop in een notitie te verwoorden.

Aanbeveling 5: Contacten tussen de gemeente als subsidieverstrekker en subsidieontvangers moeten niet zodanig frequent zijn dat de subsidieverstrekker mede als gevolg daarvan 'probleemeigenaar' wordt. Voorkomen moet worden dat subsidieontvangers gaan 'leunen' op de subsidieverstrekkers.

De RKC is het eens met de aanbeveling dat leuningdrag moet worden voorkomen, en benadrukt dat het bestaan van 'dubbele petten' moet worden voorkomen. De

RKC beveelt aan om de verschillende rollen helder te onderscheiden en goed te definiëren.

Aanbeveling 6: De gemeente kan als opdrachtgever bij subsidierelaties werken met een stoplichten-model. Daarbij krijgt de subsidieontvanger meer of minder aandacht van de subsidieverstrekker naarmate de bedrijfsvoering en de geleverde prestatie achterblijven of aan de norm voldoen.

Deze aanbeveling spreekt de RKC aan, maar de commissie heeft hierbij nog wel enkele vraagpunten, met name over de rol van de raad bij dit model en de mogelijke sancties. Het lijkt wenselijk om voor een getrappt systeem te kiezen waarbij kleine afwijkingen niet meteen grote gevolgen hebben. Te denken valt aan een regeling waarbij één keer rood betekent dat er een melding wordt gedaan aan de raad en vervolgens pas tot een sanctie wordt overgegaan indien de geleverde prestaties onder een vooraf vastgestelde drempel uitkomen. Daarnaast is het ook belangrijk om goed vaststellen wat de mogelijke sancties zijn en dat ook helder te communiceren. In het licht van deze overweging beveelt de RKC aan om door het college een notitie te laten maken waarin het stoplichtmodel is uitgewerkt en die aan de raad voor te leggen.

Participatie / communicatie

Het rapport is met ingang van donderdag 22 mei openbaar en wordt aan de pers gepresenteerd op vrijdag 23 mei. Daarbij zal wethouder mevr Van der Molen een toelichting geven op de reactie van het college van B&W op het rapport. Het rapport is toegezonden aan de geïnterviewde personen.

Planning

Het rapport wordt behandeld in de commissie Bestuur (met een uitnodiging naar de leden van de commissie Samenleving) van 29 mei 2008 en staat gepland voor de concept-agenda van de raadsvergadering van 5 juni 2008.

Wij stellen de raad voor:

1. De volgende aanbevelingen bij het rapport *Radeloos, Reddeloos, Radius* over te nemen:
 - De gemeente ziet er bij haar subsidieontvangers op toe dat de kaders voor prestatieplannen en offertes helder zijn geformuleerd en gecommuniceerd
 - De gemeente zorgt ervoor dat de gesubsidieerde instellingen een interne planning- en controlesystematiek kennen die kwalitatief op niveau is én aansluit op de planning- en controlecyclus van de gemeente.
 - De subsidierelaties met gesubsidieerde instellingen worden gestabiliseerd, onder andere door de looptijd van subsidiebesluiten te verlengen naar meerdere jaren.
 - Het college stelt een notitie op aan de hand waarvan de raad een besluit neemt over de organisatie van het toezicht op subsidierelaties.
 - De verschillende rollen bij subsidieverstrekker en –ontvanger worden helder onderscheiden en goed gedefinieerd om leuningdrag en het bestaan van 'dubbele petten' te voorkomen.
 - Het college stelt een notitie op aan de hand waarvan de raad een besluit neemt over het gebruik van een stoplichtmodel voor subsidierelaties.

2. Het college van B&W op te dragen de aanbevelingen bij het rapport uit te voeren en over de voortgang te rapporteren.

De secretaris van de RKC,
drs M. Vos

De voorzitter van de RKC,
dr. J. A. de Rideer

De Raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,

Besluit:

1. De volgende aanbevelingen bij het rapport *Radeloos, Reddeloos, Radius* over te nemen:
 - De gemeente ziet er bij haar subsidieontvangers op toe dat de kaders voor prestatieplannen en offertes helder zijn geformuleerd en gecommuniceerd.
 - De gemeente zorgt ervoor dat de gesubsidieerde instellingen een interne planning- en controlesystematiek kennen die kwalitatief op niveau is én aansluit op de planning- en controlecyclus van de gemeente.
 - De subsidierelaties met gesubsidieerde instellingen worden gestabiliseerd, onder andere door de looptijd van subsidiebesluiten te verlengen naar meerdere jaren.
 - Het college stelt een notitie op aan de hand waarvan de raad een besluit neemt over de organisatie van het toezicht op subsidierelaties.
 - De verschillende rollen bij subsidieverstrekker en –ontvanger worden helder onderscheiden en goed gedefinieerd om leuningdrag en het bestaan van 'dubbele petten' te voorkomen.
 - Het college stelt een notitie op aan de hand waarvan de raad een besluit neemt over het gebruik van een stoplichtmodel voor subsidierelaties.
2. Het college van B&W op te dragen de aanbevelingen bij het rapport uit te voeren en over de voortgang te rapporteren.

Gedaan in de vergadering van

De griffier

De voorzitter,